

DUHOVNO ŽIVLJENJE

80

ružinski
ečnik za
lovensko
seljenje

LA VIDA ESPIRITUAL

Revista Semanal

A VIDA ESPIRITUAL

Revista Semanal

THE SPIRITUAL LIFE

Weekly Review

LETO III AÑO
KNJIGA V. LIBRO

BUENOS AIRES

9 — III — 1935

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Splošna kulturna tedenska slovenska izseljenska družinska revija.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodopivecova, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica. Jesenice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročilna znaša:

- a) Za Republiko Argentine in vse ameriške dežele, vključeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.-- m/n (arg. pap. pesov), milreis 20.—, severoameriški \$ 1.50, urugvajskih pap \$ 3.50, čilenskih \$ 35.—.
- b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 4.-- (šest argentinskih pesov v papirju), ali Din 70.—, francoskih frankov 25.—, Lir 20.—, mark 4.50, holandskih gld. 2.50, šilingov 10.—, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.—.

Da sleheraemu omogočimo naročitev našega lista, sprejemamo na račun naročnine vsak znesek, tudi če nam ga pošljete v znamkah, in bomo pošiljali naročniku list dva meseca za vsak plačani peso.

Naročnino je najboljšje nakazati v argentinskih pesih m/n, bodisi v priporočenem pismu, bodisi potem bančnega čeka "sobre Buenos Aires", ali s poštnim giro, ne pa z bančnimi čeki, ki se glasiyo na tuje valute.

Buenos Aires -- Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires -- Banco Holandés, Bmé Mitre 234. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires, La Paternal. — J. Živec, Osorio 5087, sprejema naročnino in oglase.

Jugoslavija: Zadržna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta. s pripombo: za Dubovno življenje, Buenos Aires.

Brazil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco
(Nadaljevanje na 3. str. ovitka)

LA VIDA ESPIRITUAL
BUENOS AIRES, ARGENTINA

Avalos 250, U. Telef. 59 (Pat.) 3919.

Lipetov bič

(Nadaljevanje.)

Pozno v noč je voz pripeljal na domače dvorišče. Lipe je opazil, da v kuhinji še brli luč. Mati je tam bedela in čakala.

Ves poparjen se je splazil z voza. Materi, ki je prišla z lučjo na dvorišče, je rekel, da je zaspan. Potuhnjeno je odšel mimo nje v hišo. Takoj se je slekel in legel v posteljo.

Mati je prišla za njim v sobo in se usedla poleg njegove postelje. Naslonila se mu je prav nad obraz. Začutila je duh po pijači, ki mu je udarjal iz ust. Zgrozila se je, pa ni rekla nič. Le pokrižala ga je na čelu, ugasnila luč in tiho odšla.

Lipe ni mogel zaspati. Skozi priprta vrata je slišal, kako je mati tiho stopala po sosednji sobi. Čakala je očeta, ki je zunaj še spregal konja. Potem se mu je zdelo, da mati joče.

Čez čas so se odprla vrata. Oče je vstopil. "Zakaj še nisi šla spat?" je neprijazno vprašal.

"Pismo je prišlo. Od sodišča v Radovljici. Danes teden bo dražba. Grunt in hišo nam bodo prodali."

Lipe je slišal pridušeno očetovo kletvico in materin jok. Potem je zaspal.

Drugo jutro je bilo sonce že visoko na nebu, ko se je zbudil. Vsi udje so ga boleli. Klavern, truden in čemern se je splazil v kuhinjo.

V kuhinji je našel mater, ki je snažila njegovo obleko. Opazil je, da ima objokane oči. Še pozdraviti je ni upal, tiho je sedel na stol pri mizi. Kava mu ni dišala, usta mu je preprezala nevšečna

ostudna slina. Rad bi bil vprašal mater, kako je s tistim pismom, o katerem je snoči govorila očetu. Toda ni si upal. Jasno je čutil, da jo je hudo užalostil. Kako veselo in ponosno ji je obljubljal, da ne bo pil in kako je držal to svojo obljubo? Tfej te bodi! Samega sebe bi bil najraje opljuval. Njegova obleka v materinih rokan je bila vsa blatna in povaljana. Res, kakor pravi pijanec!

Mati ni spregovorila besedice. Ni mu očitala, ni ga karala. Le objokane oči je imela. To ga je huje zbolelo v duši kó najhujše besede. Vstal je in odšel iz hiše.

Poiskal je voz, s katerim sta se snoči pripeljala z očetom. Zadaž v slami je našel culo z odpustki in novi bič. Vzel je culo, jo pregledal, pa zopet zavezal nazaj in vrgel na voz. Nato je vzel v roke novi bič, skušal zamahniti z njim, toda roka mu je omahnila. Položil ga je preko kolena in ga hotel zlomiti. Gibki bičevnik se je udal toda zlomil se ni. Tedaj ga je vzel znova v roko in odšel z njim za hlev. Tam se je ulegel v travo, položil bič poleg sebe, si naslonil glavo v dlani in pričel tiho ihteti.

2. Berač in sirota.

Osem dni po semnju v Kranju so na dražbi prodajali Šimr novo posestvo v Vrbi. Že na vse zgodaj so se zbirali ljudje okoli ponosne hiše. Od blizu in daleč se je zbrala ogromna množica. Vsi so hoteli vedeti, v čegave roke bo prišla ta velika kmetija, ki je bila največja v vsej vasi in še daleč na okoli.

“Daleč jo je privozil Šimen”, je govoril stari Jernač. “Največja kmetija na vasi, pa jo je pognal po grlu.”

“O ti moj ljubi Bog”, je vzdihovala Strojjeva Špela. “Pa je bil tako razumen fant, ko je prevzel posestvo. Kdo bi bil kaj takega pričakoval?”

“Sama mešetarija ga je zapeljala. Odkar je začel po semnjih hoditi, mu je pričel grunt narazen lezti.”

“Le čemu se je tega lotil? Mar mu je bilo treba?”

“No, treba mu zares ni bilo. Takšno posestvo, lepe njive, zarasle šume, razsežni travniki: v sanjah bi bil lahko na njem gospodaril, če bi bil pameten ostal. Tisto figo dolga, kar ga je imel, bi bil mimogrede poplašal. Pa ga je satan premotil, da se je udal Petaču in začel z njim po sejnih laziti. Seve, Petaču je dišala pijača, pijancu nemarnemu, ki sam ni imel kaj izgubiti, da ga je zavedel s seboj na svoja kriva pota in potem za njegove denaree pil po gostilnah. Če bi bil Šimen malo manj radodaren, se stari cigan gotovo ne bi bil toliko pulil za njegovo družino.

Bog ve, kakšne palače mu je slikal, da ga je pridobil na svojo pot. In Šime, revež lahkoverni, je mislili, da bo zdaj na mah obogatel in se znebil vsega dolga.”

“Je že tako: Ljudje nimajo nikoli dovolj. Čim več kdo ima, tem več hoče imeti.”

“Pa na mešetarijo se vrže! Že rajna mati so pravili: Kar mešetar zasluži, sproti zapije. Tako je s kupčijo: za likof vedno pijača, in se je navadiš ko berač malhe. Pijača pa je še vsakega zdelala.”

“Meni se le žena smili. Lucija, ti uboga reva!”

“Ona tega zares ni zaslužila. Mujala se je in garala, kolikor so ji moči dale, no pa saj vemo, kako je, če gospodarja ni pri hiši. On vse dni z doma, ona pa sama s posli vsemu ni bila kos, in tako je moralo vse v nič. Čudno je, da se je še toliko časa potegnilo.”

“Kaj bodo zdaj počeli? Sveti Bog, mār bodo šli beračit? Iz take hiše?”

“Ne bom dvakrat rekel, da jih ne bo še občina imela na glavi. Saj vemo kako je: pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne. Stari se delu nikoli več ne bo privadil. Lipe pa je še premlad, da bi bil za kako rabo.”

“A, Lipe, potepenec! Vsa vas ga je polna. Kjer je med otroci kak prepir ali kaj drugega narobe, povsod je Lipe zraven. Že zdaj se vidi, da se bo po očetu vrgel. Zadnjič so pravili, kako se je v Kranju napil. V dušku je praznil kozarce in potem je bil pijan ko krava. Tak smrkavec! Uboga mati, ki ima takega sina!”

Ta razgovor je slišal Lipe. Že navsezgodaj je vstal, ko je bilo še tema in še preden so začeli prihajati prvi ljudje. Sedel je ob priprtem oknu, gledal mater, ki je sedela za pečjo in bridko ihtela in se ves čas ni genil.

Ko pa je slišal svojo obsodbo iz tujih ust, ga je vrglo s se-deža. Skrivaj se je spiazil iz hiše preko dvorišča v živo mejo za vrtom. Tam je ležal ves dan. Mislil je, da mora sramote in žalosti umreti. Tam pred hišo je pel boben, birič je s hripavim glasom izkliceval cene, njemu pa je neprestano pozvanjalo v ušesih: Berač, berač, berač! In še lopov, lopov, lopov! Potem pa se je ta godba zmedla in iz vsega je slišal le še eno pesem: pijanec, pijanec, pijanec! Tiščal je ušesa, grebel glavo v zemljo, toda še vedno je slišal Jernača in Špelo, ki sta se pogovarjala pred hišo. Iz šundra in trušča, ki je vrvel pred hišo, so mu udarjali na ušesa le eni zvoki: Pijan ko krava, pijan ko krava!

Tudi očeta tisti dan ni bilo domov. Sama mati Lucija je bila v hiši in je morala odgovarjati biriču. Sedela je v sobi, čisto sama v tej težki uri, ko se jim je domačija podirala. Obupana je poslušala biričev glas, ki je prihajal skozi odprta okna, in trgalo se ji je sree, kadar je naznanjal, da je prodan zdaj ta, zdaj drugi kos lepe domačije. Hrušč in šum, ki je ves dan divjal okoli hiše, se ji je zdel ko nagrobna pesem. Zares, ali je niso žive devali v grob?

Zvečer so se ljuđje razšli in okoli hiše je nastala tišina. Šimnovi niso bili več v svojem. Postali so gostači v tuji hiši, kjer jih je novi gospodar še pustil, za kratek čas in iz usmiljenja. Berači, berači!

**
*

Tudi ponoči še ni bilo očeta domov. Šele proti večeru naslednjega dne ga je pripeljal Strojev hlapec. Nezavestnega od pijače ga je našel v obeestnem jarku, ko se je vračal iz Mošenj.

Mati Lucija je vzdihnila, se zahvalila hlapcu in spravila moža v posteljo. Ponoči nato se je Grog bledele. Divje je otepal okoli sebe in vpil, da domačije ne proda. Groznica ga je tresla.

Poklicali so zdravnika. Ta je zmajal z glavo in povedal, da mu ne more več pomagati. Pljučnica je pritisnila, in če ta zavrata bolezen zagradi pijanca, zdravnik in zdravila ne bosta več pomagala.

Tri dni in tri noči je bledele Gropa, četrtega dne pa se je zavedel in klical Lipeta. Mati, ki je čula pri bolniku, ga je šla iskat. Našla ga je v svisljih, zaritega v seno. Vse te dni, odkar je iz gruntarskega sina postal berač, je tičal v senu in se je le redkokdaj prikazal v hišo.

Nerad je ubogal mater. Kaj naj pri očetu? Pri takem očetu, ki jim je vse zapravil in še njega silil, da je postal pijanee?

Počasi se je splazil s svislji in stopil za materjo. Zagledal je očeta vsega bednega in osivelega na postelji. Usmiljenje ga je prevzelo. Vse te dni mu je raslo v srečo sovraštvo do očeta, zdaj pa je bilo mahoma vse pozabljeno. Oče mu je stegnil nasproti shujšano roko:

“Odpusti mi, Lipe!”

Lipeta so zalile solze. “Ne govori tako, oče, saj bo še vse dobro”, je jecljal v prečudni ganjenosti.

“Zate že”, je tiho govoril oče. “Vsaj upam tako. Mene pa čaka le še grob. Le nič mi ne ugovarjaj, čutim, da ne bom več dolgo. Ni mi žal za življenje, ni bilo dosti vredno, in bolje je,

da se za vedno poslovim od njega. Ne majaj z glavo in ne bodi žalosten radi tega. Bolje je tako. Poleg mene bi bilo tebi in materi življenje vsak dan težje. Strast me je zapeljala, nikoli več ji ne bi bil gospodar. Boril sem se proti njej, bili so dnevi, ko nisem okusil kapljice pijače. Pa me je vselej zopet zgrabil vrag, družčina me je speljala in zopet in zopet sem padel. Ti boš zdaj sirota brez očeta in berač brez doma. Svoje ime, svoje zaničevano

in opljuvano ime ti zapuščam. To je vsa dediščina, ki ti jo ostavljam. Žalostna je, toda če jo boš znal prav obrniti, ti lahko pomaga do boljšega življenja, kot je bilo moje. Na meni vidiš, kam pripelje strast človeka. To svoje onečaščeno ime, ki ti ga zapuščam, naj ti bo veden opomin, da v življenju ne boš posnemal svojega očeta, ki je bil slabič v boju s strastmi. Ne hodi po poti, ki sem ti jo kazal s svojim zgledom. Mater posnemaj, ta je bila vedno tako tiha, pa je nosila breme, težko ko gora. Po njej moraš imeti nekaj močnega v sebi. S tem boš imenu Šimnov zopet priboril čast in spoštovanje. Z one strani groba te bo povsod spremljal duh tvojega nesrečnega očeta in te svaril pred zablodami. (Nadaljevanje prihodnjič)

Ljubka Šorli:

Slovo

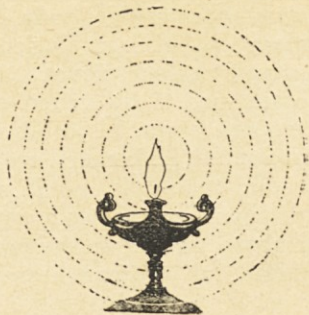
Ljubka Šorli je ena najnovejših slovenskih pesnic. Doma iz Tolmina je pod imenom Godeslava objavljala svoje pesniške prvence v goriški "Družini", v "Mladiki" in drugod. Celo vrsto njenih cerkvenih pesmi je uglasbil znani slovenski skladatelj Vinko Vodopivec in pa njen mož Lojze Bratuž. Izšle so v razširjenih pevskih zbirkah Goriške Mohorjeve družbe.

V njenih posvetnih stihih brni nekoliko trpka struna, kot je trpka sedanost in okolica mlade pesnice.

Danes prinašamo našim cenjenim čitateljicam, in čitateljem dvoje njenih ljubkih pesmi: za začetek posta tako primerno in tako pristno domačo "...ki si za nas potil krvavi pot..." in njeno nežno-žalostno "Slovo".

Uredništvo.

Med rože na oknu
glavico je skrila
in temne oči
je žalost zalila —
globoka, iskrena,
s sladkostjo spojena,
temná ko morjé.
In skozi solzé,
ko rosa blesteče,
ko rana skeleče,
za dragim se v daljo
ozira dekle...

“...ki si za nas potil krvavi pot...”

Zgrnina že se nad vasjo je noč,
ko mimo bornih, slamnatih grem koč.
Kaj, slišim prav? Molitev? Kje? Odkod?
“...ki si za nas potil krvavi pot...”

Po prstih bliže, kakor tat, zavijem,
pod nizko okno za drevo se skrijem.
Še bolj glasno zveni do mene tod:
“...ki si za nas potil krvavi pot...”

Pogledam v izbo. Vsi za mizo zbrani
klečé na stolih trudni, tihi, vdani,
oči pa h Kristusu strmijo v kot:
“...ki si za nas potil krvavi pot...”

Po prstih spet se tiho oddaljim
in, ko da strah me je, v temo zbežim.
Krog mene moli tiha noč povsod:
“...ki si za nas potil krvavi pot...”

Prof. dr. Franc Jaklič, Ljubljana:

Baraga

(Nadaljevanje)

Prvo nedeljo avgusta 1841 jo je blagoslovil. Od tega dne je vstajal pozimi ob 4h, poleti že ob 3h, potem pa preklečal do maše 2 ali 3 ure v molitvi in premišljevanju. V vseh okoliščinah, tudi na potovanjih, ali pa če je bil šele o polnoči šel spat, se je skozi vse življenje držal tega sklepa.

7. V L'Ansu.

Dne 12. sept. 1843 je pisal na Dunaj: "To jesen nameravam začeti z novim misijonom ob Gornjem jezeru, kjer upam rešiti mnogo duš. Tu v La Pointu se redko še kak pogan spreobrne. Gotovo jih bom tam mnogo več dobil kot tu. Oh, kolika tolažba, kako nedopovedljivo veselje, Jezusu Kristusu pridobivati neumrljivih duš!" Že tri leta so ga vabili v **L'Anse** (Lans), indijansko naselbino na sredi južne obale Gornjega jezera, desno od polotoka Keweenaw. Tudi tu je neka kanadska trgovska družba imela svojo podružnico in Indijanci so prihajali sem od vseh strani. Ko je Baraga še zvedel, da je protestantski pridigar začel ondi delovati, se je 24. okt. 1843 za stalno preselil v L'Anse. Z znanjem očipjevščine in s svojo nenavadno prijaznostjo je takoj pridobil tudi one Indijance, katere je bil pastor nahujskal proti njemu. Z osebami, katere je pripeljal s seboj, je začel učiti odrasle in otroke; najprej jih je naučil branja in katekizma, potem pa še pisanja in računstva; iz njegovih knjig so nekateri že prej ko v dveh mesecih znali brati. Krsti so se hitro množili.

Na bližnjem Keweenawskem polotoku so odkrili bakrene rudnike in vedno več belih se je priseljevalo: francozov iz Kanade,

Letošnjega januarja smo se buenosajreščani dobesedno topili silne vročine 40.5° C, kakoršne niti po teh vročih krajih ne pomnijo že sedemdeset in osem let in ki je za naše domače kraje naravnost nepojmljiva, posebno če pomislimo še na veliko vlago, soparico s katero je naše ozračje skoro vedno prenasičeno in vsled katere sta tako vročina kakor mraz veliko manj znosna. Istočasno pa je vladal po Evropi in Severni Ameriki mraz kakor ga tudi že zelo dolgo ne pomnijo, na veliko veselje zimskih športnikov, zlasti skijašev, ki so se zadnja leta neverjetno namnožili zlasti tudi po Sloveniji. Zanimivo je, da je bil po nekaterih slovenskih krajih, zlasti okoli Blok, skijaški šport že od nekdaj slovenski ljudski in narodni šport. Tudi bo zanimalo naše čitatelje, da je bil na slovenski zemlji, v prelepi gorski dolini Planici pri Ratečah, kjer je za župnika naš sodelavec in znani slovenski pisatelj Jožef Lavtižar, napravljen doslej na vsem svetu najdaljši smuški skok na svetu, orjaški skok dolg 92 m, kar je najbolj zgovorna priča za pripravnost naših tal za zimski šport o katerem prinašamo v današnji številki vrsto lepih slik. — Zgoraj vidimo vrtoglave skijaške vaje, trening za mednarodne tekme, Slika je tudi fotografsko umetno delo, ker vsak razume, da ne more biti lahko pri takem diru vjeti na fotografsko ploščo kar tri skijaše.

Irceev Angležev in Nemcev. Začeli so graditi hiše in naselbine s čisto evropskim licem in delati ceste. Baraga je pa vedel, da bodo beli njegove Indijance ali zapodili v gozde kot plaho zverjad, ali jih bodo pa strahovito izrabljali in kvarili, če se takoj ne opri- mejo civilizacije, pustijo svojo lahkomišeljnost in lenobo ter svo- je nestalno lovsko in ribiško življenje in se ne poprimejo kmetij- stva in obrti. Zato je brž šel na delo. Okrog nove cerkvice, posve- čene presv. Jezusovemu Imenu, je po zgledu jezuitskih paraguaj- skih redukcij postavil indijansko vasico. Štela je zaenkrat 22 lič- nih enonadstropnih hišic. Tudi sobno opremo jim je oskrbel. Vsa- ki družini je od države kupil 12 ha gozda, da ga iztrebijo in spre- menijo v njive. S to zemljiško lastnino je hotel že v naprej pre- prečiti nantero države, da bi Indijance izgnala na zapad.

Da je bila njegova namera prava, se je najbolj videlo iz srda, s katerim so se beli dvignili proti njemu, ker jim je iztrgal plen. Nakopal si je pa s stavbami velike dolgove in je moral pridno moledovati v Evropo, da je odbil dovolj podpor.

Med tem je bila cincinnatska škofija povzdignjena v nad- škofijo. Njen severni del je bil že prej postal samostojna škofi- ja s sedežem v Detroitu. Ko se ji je Baragov prijatelj Resé odpove- dal, mu je sledil Lefèvre. Julija 1846 je prvič prišel birmat v L'Anse. Ustanovil je ondi tudi družbo treznosti, kakršnih je bilo v Ameriki že kakih 500 in so deloma tudi pripomogle h prohi- biciji, s katero so bile Združene države sprejele za nekaj časa odpravo alkohola v svoj državni program. Sicer se je vsak Indi- janec že pri krstu moral odpovedati opojnim pijačam; to društvo bi pa naj njih sklep še podpiralo. Po slovesni maši so Indijanci eden za drugim šli pokleknit pred škofa in so dobili blagoslov in pa list, kakršne je bil škof po Baragovem navodilu dal natisniti v očipvejšičini; na listu je bila zaobljuba: "Jaz I. I. se popolnoma in za vselej odpovem uživanju opojnih pijač in prosim Boga za milost, da bi mogel izpolnjevati to obljubo." In so jo res tako zvesto držali, da jih je Baraga tri leta pozneje mogel pohva- liti: "Občudujem njih stanovitnost, s katero premagujejo vse skušnjave in prilležitosti, da ne zaidejo v pijančevanje, kateremu so bili pred spreobrnjenjem tako vdani. Mnogi od njih bi bili pre- jeli velike darove, če bi se bili dali zapeljati v pijanosti, pa so se takim darovom rajši odpovedali, kot da bi bili sprejeli le en sam kozarec upijanljive pijače. Drugim so brezvestni belokožci pretili, da jih bodo pretepli, če ne bodo marali piti; pa bi bili rajši tudi

Razumljivo je, da se morajo voziti skijaši samo nizdol. Navzgor je treba torej peš in nositi svoje smučke bodisi na hrbtu, bodisi na nogah. Ampak za take reči ni pretežak noben napor. Zato pa se navzdol radi vozijo skijaši v vijugah, da je bolj dolgo fletno.

to pretrpeli, kot pa se podali v nevarnost.”

Kolik dobrotnik je bil Baraga svojim Indijancem!

V L'Ansu jim je zopet izdal troje knjig, Slovincem je pa spisal svojo zadnjo knjigo **“Nebeške rože”**, v kateri obravnava 16 čednosti.

8. Pastir tudi belih priseljencev.

Polagoma je težišče Baragovega delovanja začelo prehajati na belokožce, katerih se je na Keweenawski polotok in sploh na južno obalo Gornjega jezera vedno več priseljevalo. Tako je stopila predenj nova naloga: da te različne narodnosti pastiruje in jim preskrbi dovolj duhovnikov, cerkva in šol. Vsake tri ali 4 mesece se je za več tednov odpravil v rudniško ozemlje. Z napotrom je stopal preko visokih gričev in preko dolin, ki so bile na spomlad preplavljene z vodo. Po rokah se je večkrat piazil čez strme skalnate grebene okrog Gornjega jezera; bredel je reke in bil do vratu v vodi, nato je pa moral naprej, ko je od obleke kar teklo. Kolikokrat so ga krplice težile! In vse oltarne potrebščine je moral sam na hrbtu nositi s seboj, šel je pa že čez 50. leto.

Božja milost ga je na njegovih potovanjih kar očitvidno podpirala. Dne 2. aprila 1851 je opisal n. pr. tole svojo smrtno nevarnost:

“Bilo je koncem januarja, ko je mraz najbolj strupen. Vračal sem se iz rudnikov. Prenočil sem v hiši, odkoder je bilo do bližnje hiše 30 milj. Navadno sem prehodil to pot v 10 do 12 urah; zdaj je bilo pa vse drugače. Čez dan in čez noč je sneg na debelo zapadel in hoja po njem je bila izredno težavna. In po tem debelem snegu sem moral gaziti čisto sam več ko 30 milj daleč in le po posebno dobrotni skrbi božje previdnosti sem ostal živ. Ob sedmih zjutraj sem zapustil hišo, kjer sem bil prenočil, in sem začel gaziti. V nogah sem kmalu začutil utrujenost, vendar sem hodil ves dan naprej, seveda prav počasi. Proti 5. uri zvečer -- na pol poti. Bilo je grozno! Več ko 15 milj naokoli nobenega člo-sa pol poti. Bilo je grozno! Več ko 15 milj naokoli nobenega človeškega bivališča, jaz pa v debelem, mehkem snegu v temni in strahovito mrzli noči sam, čisto sam, brez ognja, pa tako izmučen, da že več stati nisem mogel. Kaj naj storim? Ni mi kazalo drugega kot iti naprej ali pa zmrzniti. Izročil sem se božji previdnosti, ki me je že tolikokrat čudovito obvarovala, nadaljeval sem svojo pot in rini naprej in naprej, celo noč, prav počasi, ter

sem se ob sedmih zjutraj primetal do zaželjene hiše, v največje začudenje njenih prebivalcev. Štiri in dvajset ur sem s krpjami na nogah brez prestanka gazil debeli in mehki sneg, brez počitka in tudi brez hrane, razen nekaj kruha. — Nisem se mogel Bogu dovolj zahvaliti, ko sem se bil približal hiši. Ponoči, ko je mraz neusmiljeno pritiskal, mi je bilo večkrat prišlo na misel, da bom obležal in zmrznil, preden bom prišel do ljudi. V vseh okoliščinah svojega življenja sem imel prav trdno zaupanje na božjo pomoč, ta dogodek mi ga je pa le še bolj utrdil.”

(Dalje prihodnjič)

Čarobna gorska pokrajina poleg Davosa v Švici, svetovno znanega letovišča za pljučno bolne. Švica je še danes svetovno središče vseh gorskih sportov, zlasti turisticke (hribolastva) in zimskih sportov, drsanja, smučanja in sankanja, ki prinesejo deželi vsako leto težke milijone dohodkov.

Franc Dalibor, Buenos Aires:

Argentinski filmi

XIV. FILM

Argentina v številkah

(Nadaljevanje)

Z njo živi in ob njej umrje. Deča jaha na njihovih hrbitiščih v šolo, med podukom je ves šolski okoliš poln mul. Gorjanece tistih krajev gre z mulo v mesto, z mulo se vrača domov, akoravno ne jezdi na njej. Mula je v goratih krajih znak neke simpatične patriarhalnosti, ki se je po ravninah, kjer brzi avto, že davno umaknila "civilizaciji".

Kaj pravite h argentinskemu petrolejskemu bogastvu, če imenujemo samo Comodoro Rivadavia, kjer sem preračunal, da so ga pridobili samo leta 1933 toliko, kolikor vode požene slap Savice v 302 dneh in nočeh v bohinjsko jezero. In vsak mesec, da ne rečem vsak dan, odkrivajo širom Argentine nove petrolejske vrelce. "Kdor ima petrolej, ima bodočnost" je rekel l. 1928 predsednik Severne Amerike Hoover, ko je obiskal Argentino. Če res kaj ve, potem čaka Argentino že zaradi njenega petroleja sijajna bodočnost.

Mnogo bi se dalo iz te statistike še izluščiti. Pa dajte, sami poskusite! Vam bo v poduk in zabavo! Videli boste, da statistika vendarle ni tako suhoparna, kakor bi se komu zdelo na prvi hip.

XV. FILM

Zdravniki brez vesti

Naj takoj uvodoma povdarim, da nikakor ne mislim, ne maram in ne smem, proglasiti vseh argentinskih zdravnikov za ljudi brez vesti. Če bi bili res vsi taki, kakor jih bom v tem filmu nekaj

popisal, bi nam ne kazalo drugega, kakor da se izselimo iz dežele.

Čast komur čast! Vsakogar je treba postaviti na pravo mesto. V Argentini je obilo vestnih, vsakega spoštovanja in vsega priporočila vrednih zdravnikov. Žal da tudi obilo zdravnikov brez vesti. Razni diplomski izpiti in doktorski naslovi žal ne pomenijo, da je tisti, ki se z njimi ponaša že tudi нравno dober in pošten.

Da ne bom nikomur delal krivice naj tudi takoj uvodoma ponovim staro geslo, da moramo vsakogar tako dolgo šteti za dobrega, dokler se nasprotno ne izkaže. In še to naj povdarim, da ne bom krivičen, ko bom govoril o brezvestnih šolanih, izobraženih ljudeh, da sem v svoji bogati življenski izkušnji, ko sem imel priliko precej od blizu pogledati v duše nešteti ljudi, šolanih in preprostih, domačih in tujih, bogatih in ubogih, da sem res našel veliko poštenih in na vse načine plemenitih ljudi med preprostimi in nešolanimi, vendar razmeroma še nekoliko več med študiranimi in izobraženimi. Kar je tudi čisto naravno in bi bilo res žalostno, če bi ne bilo tako. Kako malo je vredna končno izobrazba, ki človeka ni naredila boljšega in bolj plemenitega. Po mojem bi v tem slučaju sploh ne mogli govoriti o izobrazbi, ampak samo o šolanju.

Čeprav pa moramo vsakogar šteti za dobrega in poštenega tako dolgo, dokler se nismo prepričali o nasprotnem, vendar ni treba in celo ne smemo zaupati sebe, svojega denarja ali celo svojega zdravja vsakomur, ki nam pride na pot, ampak smo ga celo dolžni preizkusiti, če naše zaupanje tudi zasluži. In prav ta praktični smisel naj ima tudi naš pričujoči film, da bomo med šteto množico zdravnikov izbirali in se v potrebi za takega odločili, ki res zasluži naše zaupanje, in ki bo po svoji najboljši vesti gospodaril z našim zdravjem in našim denarjem, kakaj v slučaju težke bolezni je oboje položeno v njegove roke.

Pravijo, da je v Buenos Airesu veliko preveč zdravnikov in da jih je zato toliko brez vesti. Jaz pravim, da v Buenos Airesu zdravnikov ni preveč! Da ne govorim o argentinski deželi, kjer zdravnikov tako manjka, da jih je treba hoditi iskat po petdeset in sto in še več kilometrov daleč in še danes lahko živi nešteto mazačev (curanderos), ki znajo bolnike vsaj tolažiti, če jih že ne znajo zdraviti, čeprav je treba gladko priznati, da curanderos, mazači včasih koga tudi ozdravijo, prav tako kakor resnični zdravniki. Mislím, da ne bo za naše buenosajreške čitatelje nobena skrivnost, če mimogrede omenim, da tudi v Buenos Airesu živi in deluje mnogo več različnih mazačev in mazačic kakor bi po splošnem mestnem napredku sodil človek na prvi pogled.

Dvoje mladih, pa že znamenitih filmskih igralkav: Ann Harding in George Blackwood.

Kino je danes velestia, ki vodi mišljenje, čuvstvanje in po njem tudi življenje mnogih milijonov ljudi in mnogih deset tisočev slovenskih izseljencev zlasti po Severni, pa tudi po Južni Ameriki. Mnogo milijonov človeških sre vsak dan vznemirjeno drhti ob filmskem platu, po katerem plešejo več ali manj močni in verjetni, majini in veliki otroci pisateljskih domišljij, ki jih predstavljajo navadno res vešči igralci, ob njihovem "življenju" se navdušuje in obupuje, smeje in joka. Nekaj malega se jih boljša, ogromna večina obiskovalcev razkošno opravljenih filmskih gledališč pa se ob filmskem platu neprestanu zastroplja in kvart. Filmska strast je kakor opiji: kdor se ga je navadil, ga zlepa ne bo več pustil, čeprav ve, da ga vodi v gotovo propast. Nobenega dvoma ni, da je moralno pokvarjen kdor

danes brez izbire in vsevpred na dobro srečo obiskuje filme, ki jih dan za dnem odvijajo kapitalistična velomestna filmska podjetja. Na vsem božjem svetu ni danes niti enega nesebičnega, pametnega in

poštenega človeka, ki bi pripotočal obiskovna in je modernih filmov vsevpred, kakor nam jih danes navadnost vsiljivo nudijo.

Ni dvoma, da je zdravniška služba v Argentini na splošno slabo urejena. Vsled pomanjkanja zdravnikov umirajo na eni strani bolniki, na drugi pa umirajo zdravniki vsled pomanjkanja bolnikov. To bo menda glavni vzrok nečudenosti o katerih bom pripovedovati v današnjem filmu. Samo zdravnikova neodgovornost pred zakonom je zapeljala morda še več zdravniških slabičev. Lekarnar je namreč in na primer kaznjiv, če je napačno zmesil zdravilo, ki je je predpisal zdravnik. Zdravnik pa je pravi despot, ki mu noben sodnik ne more do živega, če je ugotovil napačno bolezen, predpisal napačno zdravilo, ali na primer izvršil operacijo, kadar bi je ne bilo treba, samo zato, da je lahko zahteval zanjo masten honorar. "Mi ne živimo od svojega, ampak od tujega", mi je nedavno razlagal zdravnik-poštenjak, ampak revež, da so mu zarubili tudi avtomobil v katerem se je vozil obiskovati svoje bolnike, "kaj hočete: nesreča drugih (bolezen) je naša sreča. Ni kruha za vse in ni čuda, če se kdo izpozabi, kadar ima za to priliko. Lakota je huda stvar."

Slabo urejena zdravniška služba, zdravnikova neodgovornost pred sodnijo, meščanski predsodki po katerih imajo zdravniki pravico do veliko večjih življenjskih ugodnosti kakor drugi ljudje in zato pravico do razmeroma veliko večjih dohodkov, in končno pomanjkljiva vzgoja, zlasti pomanjkljiva socialna vzgoja zdravniškega naraščaja, so vrgli mnogo zdravnikov iz visokega, uglednega in spoštovanega vrednega mesta, ki naj bi je zavzemali po svoji izobrazbi in koristi, ki jo nudijo ljudem. Vzgoje današnja visoka šola končno sploh ne pozna in je ponižana na mesto običajnih obrtnih šol, ki imajo nalogo skrbeti za spretno inženirje, advokate, zdravnike, za ljudi mnogih vednosti, brez ozira na kulturo njihovega sreca, ki pravzaprav šele daje človeškemu delu pravo smer in vrednost. Ne samo visoke šole, univerze, po mnogih državah so postavili že tudi srednje in celo osnovne ljudske šole na tako podlago, na podlago mnovega učenja, brez izobrazbe, brez plemenitenja sreca. Kar smatrajo mnogi za napredek, za svobojenje od srednjeveških predsodkov." Slike, ki jih bom podal v filmu, ki ga danes začnjam, bodo torej slike iz življenja, ravnanja in čustvovanja visoko izobraženih, modernih ljudi, ki jih je vzgoja in ki so se sami osvobodili vseh "srednjeveških predsodkov", slika iz življenja ljudi, ki imajo precej znanja, pa malo sreca. Samo to naj še pripomnim, da mora biti vsekakor še bolj žalostna slika iz življenja ljudi, ki ne poznajo ne enega, ne drugega, ne znanosti, ne sreca.

Znana mi gospa začuti močne bolečine v drobovju. Pokličejo zdravnika: "apendicitis — vnetje slepiča" ter začetek "peritonitis — vnetje trebušne mreže". "Težek slučaj, smrtna nevarnost", je zatrjeval zdravnik preplašenemu soprogu, "pokličite nemudoma operaterja doktorja Fulano de Tal, da se skupno posvetujeva".

Operater je prišel in posledica skupne konsulte je bila, da imajo bolno gospo še to popoldne prepeljati v operaterjev sanatorij.

Ko sta se zdravnika poslovila, se soprogo spomni zdravnika-prijatelja s kojim je skupno trgala hlače po šolskih klopeh. Zatelefonira mu. V par trenutkih je prišel.

"Kaj ti je prijatelj?"

"Žena mi je obolela na smrt. Apendicitis in peritonitis. Zdravnika, doktorja N. in X. pravita, da mora biti nemudoma operirana, ako je nočem zgubiti."

Prijatelj-zdravnik natančno preišče bolnico ter ugotovi, da ni govora o kaki apendicitis, še manj peritonitis, marveč gre za navaden črevesni krč vsled nekoliko preoblega sladoleda. Torej čisto navadna in malenkostna črevesna indispozicija.

"Torej tako zelo sta se tvoja kolega zmotila?!" pravi prestrašeni soprogo zdravniku-prijatelju boječ se, da se ni morda zmotil prijatelj sam.

"Prepričan bodi, da se moja kolega nista zmotila. Dobro vešta, kaj tvoja soproga ima in kaj nima. Dobro vešta, da imaš nekaj pod palcem, pa sta te hotela za par tisočakov olajšati. To je vse."

To je vse. To so slučajji, ki spadajo pod kazenski zakonik. Vendar je posvetna pravica danes taka, da bi ne šel za mreže zdravnik, ampak trgovec, ki bi zdravnika javno obdolžil takih nečednosti. Zdravnik je namreč za svoje zdravljenje pred zakonom neodgovoren. Navedeni slučaj je izsiljevanje najhujšega kalibra. Vendar nikakor ni edin. Kolikokrat so v Buenos Airesu, že popolnoma zdravemu človeku razparali trebuh pod pretvezo, da gre za slepič ali trebušno mrežo, samo da so mogli plačniku izvleči par stotakov ali pa tisočakov, kakoršna je bila pač njegova finančna moč. Buenosajreški sanatoriji imajo običajno posebne informativne oddelke, ki lahko hitro poskrbijo najnatančnejših podatkov o gmotnem stanju pacienta ozir, njegovih sorodnikov in napram gmotnemu stanju potem višajo ali nižajo račune, posebno

kadar gre za operacije, dočim takih, ki bi ne mogli plačati sploh ne vzamejo v oskrbo.

Država in mestna občina zaposlujeta v Buenos Airesu par tisoč zdravnikov. Mnogi izmed njih imajo siromašne plače in ne zaslužijo več kot cestni pometači, mnogi morajo delati celó zastonj. Naval premožnih pacientov v brezplačne javne bolnišnice jemlje kruh mnogemu zdravniku. Mnogo buenosajreških zdravnikov ne more živeti niti približno stanu primerno. Nekateri niti ne človeka vredno. Tako se mora akademska zdravniška čast večkrat udati in popustiti — želodčnim krčem.

Posebno neprijetno dirne človeka veliko pomanjkanje medsebojnega spoštovanja in solidarnosti, ki smo je tako vajeni iz naše stare domovine, neke plemenite stanovske vzajemnosti. Če ste imeli količkaj več opraviti z zdravniki, ste gotovo že slišali grobo mnenje enega zdravnika o drugem: "Kakšen osel Vam je pa to nasvetoval?" Sodba, ki Vas je gotovo neprijetno dirnila.

**
*

Tam v bližini La Plate — ime je postranska stvar — leži lična estancija, kjer sem bil pred par meseci po opravkih. Gospej sem razločno čital iz bledih lic, da je morala biti še pred kratkim močno bolna. In mi je začela praviti o odiseji, ki jo je preživela.

"Po krivdi zdravnikov sem zbolela, in še prav močno", mi pove samozavestno. Pred tremi leti se je začutila nekam čudno in slabotno. Zatekla se je k enemu izmed "asov" buenosaireške medicinske vede: špecialist, profesor, vsaka konzulta 100 kanarčkov. Od tega trenutka je postala gospa lutka, koje nitke so po luksurioznih konzultacijah prvega reda mojstersko vlekli tuji interesi. Francoski pisatelj Molière je že v 17. veku primerjal zdravnike-sodobnike s krvniki, ki vršijo svoj posel v fraku in rokavicah.

Pravila mi je gospa — nisem osupnil ker je to nekaj vsakdanjega — da je vsakrat ko je prišla k slavnemu profesorju morala izdati po 50—100 pesov za razne analize, radiografije, specialna zdravila; vsa naročila je morala oddajati čisto določeni lekarni, baje zato, ker je najbolj zanesljiva, v resnici pa radi dogovora in "kšefta" med zdravnikom in lekarno, kšeft, ki ga Argentinci imenujejo "toma y daca".

(Nadaljevanje prihodnjič)

Priprava jedi

(Nadaljevanje)

Tudi nove slovenske gospodinjske šole zelo priporočajo uživanje surovega sadja. Večinoma svetujejo celo, naj se dá na mizo pred vsako drugo jedjo, ne šele po končanem obedu, kakor po navadi še danes delamo.

Kupljeno sadje, ki je šlo čez mnogo rok in vsako, ki se je kakorkoli moglo onesnažiti, je treba pred jedjo umiti. To pa naj bo tudi kolikor mogoče vsa priprava.

Včasih je celo umivanje škodljivo za okusnost sadja, zlasti na primer vrtnih jagod, grozdja itd. Čeprav hoče previdnost, da se sadje pred jedjo vsekakor vsaj opere, bo vendar sadje za katero smo popolnoma gotove, da se ni moglo onesnažiti, slastnejše, če je damo na mizo v prav taki obliki, kakor ga je dala narava.

Tudi pri ostalem pripravljanju jedil naj bo naše vodilo, da jedi **čim manj pripravljajmo**, čim manj prenarejajmo, marveč jih čim bolj ohranimo take, kakor jih je dala narava.

Seveda nikakor ne moremo vseh jedi prav takih uživati, kakor nam jih je narava dala. Nekatera preje kuhamo, pečemo, dušimo. Nekaterim dajemo posebne začimbe, ki same na sebi nimajo sicer navadno nobene redilne vrednosti, ki pa naredo jedi bolj okusne,

bolj slastne, kakor pravimo vzbujajo apetit, kar ni vedno brez pomena, saj je znano, da človek lažje prebavi in bolj izkoristi jedi, ki jih je vžil z apetitom, s slastjo.

Kljub gornji opazki, naj bo naše važno pravilo, da je treba vsako jed predno jo začnemo pripravljati, temeljito umiti. Čudno je, koliko vsakovrstne nesnage, zemlje, prahu, peska, ali celo raznih živalic se rado drži človeku namenjene hrane.

Nekatere jedi je treba pred kuho mehčati v vodi (fižol, leča, grah, polenovko, suho sadje in sočivje itd.) — nekatera hranila namreč voda osveži, jih naredi okusnejša, jim vzame neprijeten duh, ali tudi dodatke, ki jim jih je bilo treba dati, da so se lažje ohranila nepokvarjena (naprimer sol). Ker naši članki ne mislijo učiti naših gospodinj kuhanja, ampak hočejo samo razložiti, kaj da se pri pripravljanju jedi godi, ne moremo za vsako posamezno hranilo praviti koliko časa da ga je treba na primer namakati ali kuhati. To je morala dati gospodinji šola, bodisi prava gospodinjska, bodisi materina. Se več ji bo povedala izkušnja. Naša razlaganja pa bodo znatno izpopolnjevala njeno znanje, lajšala njene izkušnje in pomagala h njenemu vsestranskemu napredku. Pri namakanju in mehčanju naj takoj povdarimo, da ni dobro pustiti jedi predolgo v vodi, navadno ne dalj kot eno noč, ker jim voda lahko vzame marsikatero redilne snovi, pa tudi slasten okus.

Znano je, da nekatera hranila pred uporabo tudi poparimo z vrelo vodo.

Vse te priprave zahteva navada in praksa. Stroga znanost za marsikaterega izmed njih ne pozna prave razlage. Včasih jih smatra celo za škodljive. Za nas bi sledilo iz tega, da jih rabimo čim bolj zmerno in jih celo opustimo, če nam izkušnja pove, da nismo tako preveč škodile okusu.

Najnavadnejša priprava jedi je pač kuhanje, pri katerem se moramo že ustaviti nekaj dalj časa.

Najvažnejša stvar pri kuhanju je vročina, ki spreminja hranilo v oblike, ki odgovarjajo človeškemu telesu, da jih sploh more ali jih vsaj lažje sprejme vase, prebavi in osvoji.

Zelo so važna pri kuhanju razna sredstva, ki privajajo toploto do hranila: voda, razne druge tekočine, vodna para, maščobe, zrak. Naloga teh sredstev je zlasti ta, da dovajajo hranivu od vseh strani enakomerno toploto, in da jo dovajajo počasi. Prava toplota za kuhanje je 100° C (beri: sto stopinj Celzija). Škodljivo je, če se segreje jed prehitro. Še bolj, če se ne greje od vseh strani enakomerno. Če je bila ta neenakomernost posebno

velika, se tudi posledice pokažejo zelo vidno in čutno: jed se je pripalila ali prismočila.

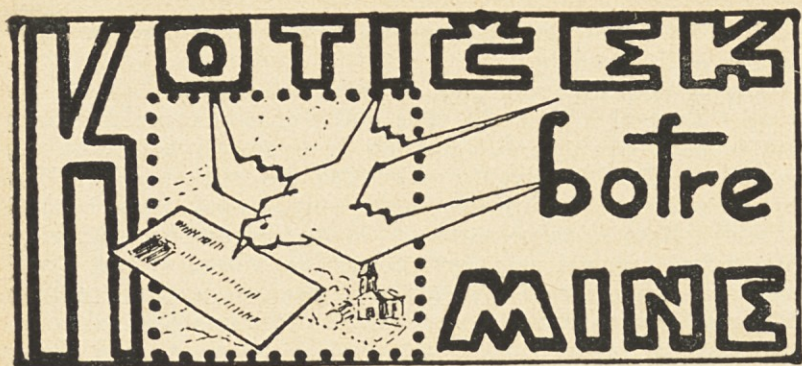
Kaj pa se pravzaprav godi, ko se jed kuha?

Že v osnovni šoli smo se učile, da se raztegne, prostorninsko naraste vsaka stvar, če jo ogrejemo, in sicer tem bolj, čim bolj jo ogrejemo. Tudi hranivo, ki je kuhano, naraste, se razširi. Najprej se raztegnejo zunanji deli, koža, vnanja plast, ki se najprej razgrejejo. Nato se začne raztezati tkivo pod kožo, vedno globlje proti sredini hraniva, na primer mesa. Vsako hranivo ima v sebi obilo vode, ki se začenja izpreminjati v paro, ki je znano, da ima veliko moč in zato še bolj trga kuhajoče se hranivo. Razni neprijetni okusi in duhovi morejo na ta način iz hraniva ven. Poleg tega uničuje vročina morebitne našemu očesu nevidne, zdravju pa lahko zelo škodljive bolezenske kali. Nekatere snovi kuhajočega se hraniva nadalje voda raztaplja. Mislimo na mesno juho.

(Dalje prihodnjič)

Vesele sankashinje. Tudi ta zdravi sport Slovenci vedno bolj gojimo. Ne samo otroci, kakor včasih, marveč tudi odrasli. Eno izmed najboljših naravnih slovenskih sankališč je sijajno izpeljana cesta iz Sv. Križa pod Golico na Jesenice, dolga štiri kilometre. Tako umetnih in lahko vodljivih sank kakor jih kaže naša slika poznamo na Slovenskem razmeroma še malo.

Danes je botra Mina vesela. Na moje božično pismo v Našem mlademu rodu sem dobila košaro drobnih pisemc. Pismonoša je sicer skraja godrnjal, češ, da ima ob isti plači toliko dela več, odkar se je naselila v njegovem okolišu botra Mina. Toda povedala sem mu, da pošiljajo ta pisemca naši mali izseljenčki iz tujine. Kako je bilo potem Vam pa komaj morem popisati. Za zamerilo je prosil mene in Vas:

“Če je pa tako”, je dejal prav glasno in naravnost navdušeno, “potem naj Vam pa kar pišejo. Za izseljence smo imeli Jeseničani vedno srce na pravem mestu! Kadar so prišli bodisi iz Nemškega ali Francoskega ali iz Holandije, ali pa celo iz daljne Amerike, vselej smo jih z veseljem sprejeli. Da nič ne rečem o izseljenski deci, ki smo jo prišli na kolodvor pozdravit stari in mladi, šolarji in učitelji, čeprav veste, da jih ni malo jeseniških učiteljic in učiteljev, vsega skupaj ravno petdeset. Še godbo smo najeli. Peli smo jim pa tako, da se je kar treslo. Kar recite jim, naj Vam brez skrbi pišejo kolikor hočejo. Jaz Vam bom vsa pisma takoj in točno prinesel na dom in bom prav posebno pazil, da nobenega ne izgubim. Samo naslove naj dobro pišejo! Še pozdravite jih v mojem imenu! Godrnjal pa ne bom zaradi njih nikoli več!”

Tako je rekel in mi je trdo stisnil roko, da sem skoro zavpila, pa nisem, ker se mi je njegovo glasno in odločno govorjenje tako imenitno zdelo, da nikoli tacega. Morate si misliti: pol Jesenic se je zbralo okrog naju in poslušalo. Kaj ne bodo, saj je tako govoril, da se je razlegalo na vse strani. Vse mu je pritrjevalo. Pa kako spoštljivo so me potem gledali, ko imam po vsem svetu

taka znanja! Kakor mož, ki je uradna oseba, ima veliko dela in ve kaj govori, je pismonoša naglo odšel v eno stran. Jaz pa v drugo. Ko sem bila že daleč, so se šele prav razvezali jeziki jeseniških gledalcev, ki so začeli klicati za menoj: "Tudi v našem imenu jih pozdravite! Pa za gotovo! Ne pozabite, botra Mina!" Jaz pa sem jim z roko prijazno pomahala češ: "Le brez skrbi! To se samo ob sebi razume! Zbogom!" In sem brž, hitela domov, da povem te reči vsem svojim mladim prijateljem celega sveta in napišem odgovore na nekatera pisma, vesela, da sem poštarja tako lahko pregovorila, zakaj dedec stari je bil skraja res tako hud, da sem se ga kar bala, čeprav sedaj vsi skupaj vidimo, da ni tako slab človek.

Pravim Vam zato sedaj tudi jaz, botra Mina, poslušajte naju, mene in jeseniškega pismonoša, in kar brez skrbi mi pišite. Ne samo enkrat, ampak večkrat. Ne samo tisti, ki ste se že dosedaj oglasili, ampak tudi še drugi! Moje veselje ne bo popolno, dokler ne bo četa mojih kotičkarjev narasla v mogočno armado, tako veliko, da je še pregledati ne bo mogoče.

Morda nekateri nimate poguma, da bi se uvrstili v naš kotiček, češ: "Me je sram, ne znam dobro slovensko in me botra Mina ne bo razumela." O kaj še; botra Mina razume vse. Tudi če si kateri ne upa pisati slovensko, naj se nam pridruži. Naj pa piše v tistem jeziku, ki ga zna in ki se ga v šoli uči. Botra Mina upa, da se bo skozi vse te jezike pretolkla. Razumela bo pisma, ki so pisana francosko, nemško, angleško in za silo tudi špansko. Kar poizkusite! Odgovarjala Vam bom pa seveda v našem lepem slovenskem jeziku, ki je za nas najlepši in najmilejši jezik na svetu, zato ker je naš materni jezik.

Na nekatera pisemca, ki sem jih prejela, odgovarjam že danes. Katera bolj opisujejo božične praznike, sem shranila in jih bom objavila v letošnji božični številki, kakor sem Vam obljubila.

**
*

Preljuba botra Mina!

Kako rada čitam Vaše lepe spise tako daleč od naše domovine. Tudi Vam prav rada pišem. Pa ne zamerite, ker slabo pišem. Sem hčerka našega očka, ki je voditelj zavoda sv. Cirila in Metoda. Imam šele osem let. Slovensko pisati pa znam še prav malo. Komaj nekaj mesecev je, odkar smo prišli sem k ateku iz Gorice.

Za božičnico sem bila v Buenos Airesu. Deklamirala sem "Ob bregovih Soče" in "Deklica sem mala". Pa so mi gospodje podarili lepo punčko. Jo lepo varujem in vedno mora pri meni spati. In če mi Bogee da živeti, Vas bom prišla obiskat na Jesenice, ko bom velika. Tudi jaz bi rada postala

učiteljica. Ker vem, da imate veliko dela, Vas nečem več nadlegovati, pa Vas tja daleč na Slovensko pozdravljam

Vaša Vida Gomišček.

Draga Vida!

Praviš, da imaš šele osem let, pa tako lepo in pametno pišeš, kakor bi bila že odrasla punca. Le pridno se uči in hitro rasti, da boš lahko postala učiteljica in ateku pomagala pri njegovem lepem delu. Pa tudi zato moraš hitro rasti, da boš kmalu lahko prišla na Jesenice. Veš, strašno rada bi te spoznala. Zdaj mi moraš prav pogosto pisati in v vsakem pismu poročati za koliko si že zrasla, da bom lahko že vnaprej izračunala, kdaj se naj pripravim za tvoj ljubi obisk. Za ta čas mi pa svojo sliko pošlji, da te bom vsaj po sliki spoznala. Prosi ateka, naj te da ob priliki slikati in naj naroči tudi zame eno sliko. Seveda mora biti tvoja mala punčka, ki si jo za božičnico dobila, tudi na sliki. Lepo te pozdravljam

botra Mina.

*

Draga botra Mina!

Doma sem iz Grgarja pri Gorici. Tam v šoli nisem nič razumel. Tukaj v Argentini so pa vsi učitelji Španci, pa zopet nič ne razumem. Kako srečni so otroci, ki lahko vedno ostanejo v domovini. Tudi božič je pri Vas gotovo lepši kot pri nas. Še Jezušček v jaslicah se nam ni zdel tako mil, kot oni, ki smo ga gledali v domovini. No, pa bo že kako. Ko bom velik, bom pa k Vam prišel. Še zaslužiti bo treba prej, da bom bogat. Do tedaj pa Vas prav lepo pozdravim

Vaš Avguštin Černa.

Dragi Avguštin!

Hudo ti je, ker moraš v tujini obiskovati šole, v katerih te uče učitelji v jeziku, ki ga ne razumeš. Razumem te, da zaviđaš naše dečke, ki lahko izrabijo čas učenja in se uče v našem milem slovenskem jeziku. Toda tudi pri nas v naših slovenskih šolah je veliko slovenskih dečkov, ki ne slišijo česar jih učitelji v šoli uče. Pravijo, da so gluhi, včasih na eno, včasih na obe ušesi, kakor jim kaže. Pokazala jim bom tvoje pismo. Morda bodo ob njem spoznali, kakšno veliko dobroto uživajo, ker se lahko v svojem materinem jeziku uče in se bodo poslej poboljšali in popravili svoja ušesa. Ti pa le hitro služi denar, da boš lahko čimprej prišel k meni na obisk. Če pa misliš, da je do tega še dolgo, mi pa sporoči. Kupila bom loterijsko srečko in ni vrabca, da ne bi kdaj glavnega dobitka zadela. Potem bom prišla jaz k tebi v Argentino v vas in se bova lepo pomenila v našem milem slovenskem jeziku, ki ga tako ljubiš.

Najlepše te pozdravljam tvoja

botra Mina.

*

Draga botra Mina!

Jaz sem v Merlebachu v Franciji in pridno prebiram Naš mladi rod, ki mi ga prinaša očka. Veš, moj očka je rudar in vsak večer pride črn iz rudnika domov. Preje smo bili v Trbovljah in tudi tam je oče delal v rudniku. Hodim v francosko šolo. Preje smo imeli pri nas slovenskega duhovnika, ki nas je večkrat učil tudi v slovenskem jeziku. Ti ne verjameš, kako lepo

smo že zapeli. Zdaj pa je odšel in nam je hudo, ker nimamo nikogar več, ki bi nas slovensko učil. Veš, botra Mina, pridi ti k nam, da nas boš učila. V domovino te pozdravljamo Tvoja

Annette P.

Draga moja!

Vidim, da si postala že napol Francozinja in se za Annette podpisuješ. Jaz pa te bom še vedno kar po domače za Anico klicala. Mislim, da te tudi mamica še vedno tako kliče, čeprav že dalj časa živite v tuji zemlji. V Merlebachu sem tudi jaz že bila. Lepa stanovanja imate tam po vaših prijaznih delavskih hišicah, pa vendar ni nikoder tako prijazno kot v ljubi svoji hišici v domači deželi, če je še tako skromna. Tvoji želji, naj bi prišla k Vam poučevat, bi prav rada ustregla, ko bi le smela. Pa ne smem. Na uho ti namreč povem žalostno vest, da je pred kratkim hotel priti k vam mesto g. Skebeta drug slovenski duhovnik, pa ni smel. Ker torej ne more nihče k vam, da bi vas v našem lepem slovenskem jeziku poučeval, mi pa pogosto piši, in tvoje prijateljice tudi, da ne pozabite našega lepega materinega jezika.

Najlepše pozdravljam tebe, tvoje stariše in vse tvoje prijateljice.

Botra Mina.

Ta v zraku viseči skijaš
ni več novinec v svoji
stroki, kakor lahko vsak
vidi.

Banque Baruch et Cie.

BANKA JUGOSLOVENSКИH IZSELJENCEV V FRANCIJI,
BELGIJI, HOLANDIJI IN LUKSEMBURGU

15, RUE LAFAYETTE, 15
PARIS, FRANCE

Najhitreje in pod najugodnejšimi pogoji pošilja denar v domovino. Nakažite nam svote, ki jih želite poslati v domovino potom čekov, ki se glasijo na francoske franke in so plačljivi v Parizu, ali na čeke v angleških funtih, plačljive v Londonu.

Da bodo Vaši otroci boljši, bolj razumni in bolj pridni, jim kupite **VIGILOVE OTROŠKE POVESTICE** o katerih je naš list že obširneje pisal. Doslej je izšlo 63 zvezkov, okusno vezanih in ilustriranih. Po deset centavov.

Dr. JUAN ANGEL
MARTINOLICH
odvetnik

MONTEVIDEO 481
U. T. 35-5223

Edino glasilo slovenskih izseljencev v zapadni Evropi, Franciji, Belgiji, Holandiji, Nemčiji in Luksemburgu, je mesečnik

RAFAEL

Kdor bi rad vedel, kako da se godi njegovim prijateljem in znancem, ki so se izselili v te dežele, ali sploh slovenskim izseljencem, naj si list naroči pri Upravi RAFAELA, Kruinstrat 28, Heerlen, Holandija. Stane za vse leto samo en peso in pol. Ravno tam se nahaja tudi uredništvo, kateremu pošiljajte kratka pa zanimiva poročila, kako da se Vam godi, kjerkoli že živite.

Boletín de la Misión Católica Eslovena
Službeni vestnik Slovenske katoliške misije

CERKVENI KOLEDAR

10. marec — prva postna nedelja — ob desetih dopoldne bo na Pater-nalu, Avalos 260, od danes dalje spet redna slovenska božja služba s sloven-skim petjem in slovensko pridigo. Popoldne ob štirih križev pot in litanije z blagoslovom. Ob treh popoldne pevska vaja h kateri prosimo naj jih čim več pride, tudi če doslej niso peli v cerkvi.

11. marec — ponedeljek — spomin nešteti svetnikov, ki so bili za časa cesarja Maksimiljana in na današnji dan v Antijohiji dolgo časa straho-vito mučeni zaradi stanovitne vere v Kristusa.

12. marec — torek — spomin svetega papeža Gregorija Vélikega, zaradi njegovih mnogih in učenih spisov imenovanega Učenik Cerkve.

13. marec — sredo — kvatrni spokorni dan. Po naših domačih deželah je zapovedan danes strog post. V Argentini in Južni Ameriki ni iz poseb-nih krajevnih vzrokov zapovedan nikak post, tudi ne vzdržnost mesnih jedi. Pač pa naj verniki po želji Cerkve mesto posta molijo za dovoljšnje število dobrih duhovnikov, ki jih v Južni Ameriki tako manjka.

14. marec — četrtek — spomin svete kraljice Matilde, materē cesarja Otona, vredne čiščenja vsled njene izredne ponižnosti in potrpežljivosti.

15. marec — petek — kvatrni spokorni dan. Zapovedan je strog post, to je zdržnost mesnih jedi in pritrgranje v jedi vsled katerega je dovoljeno vernikom samo enkrat na dan se nasitati.

16. marec — sobota — glej opombo h sredi.

17. marec — druga postna nedelja — ob desetih dopoldne kakor po navadi slovenska služba božja, popoldne ob štirih pa križev pot in litanije z blagoslovom.

Bratje! (1)

Kot sodelavci (2) vas opominjamo, da milesti božje nepridoma ne prejemaite. Pravi namreč (sveto pismo): "Ob času milosti sem te uslišal, in na dan rešitve sem ti pomagal." Glejte, zdaj je čas milosti, glejte, zdaj je dan rešitve.

V ničemer ne dajemo nobenega pohujšanja, da se naša služba nebi grajala, marveč se v vsem skazujemo kot božje služabnike;

v veliki potrpežljivosti, v nadlogah, v potrebah, v stiskah, v ranah, v ječah, pri uporih, v trudih, v prečutih nočeh, v postih;

s čistostjo, z znanjem, s prizanesljivostjo, s prijaznostjo, s Svetim Duhom, z nehinavsko ljubeznijo;

z oznanjevanjem resnice, z božjo močjo, z orožjem pravice v desni in levi;

v časti in nečasti, pri dobrem in slabem glasu;

kakor zapeljivci in vendar resnični, kakor nepoznani in vendar znani, kakor umirajoči, in glejte, živimo, kakor stepeni in vendar ne usmrčeni (3);

kakor žalostni, pa vedno veseli, kakor ubogi, pa vendar mnoge bogatimo, kakor bi nič ne imeli, in vendar imamo vse.

(1) V boljše razumevanje beri opombo h istemu listu apostola Pavla str. 222.

(2) Kot Kristusovi sodelavci, ki smo vas pridobili za Kristusa in njegove milosti.

(3) Apostolovo delo je nesebično. Od oznanovanja božje besede, na svetu ne samo nima nobenega plačila, ampak mnogo nadlog, ki jih pa ni žalosten marveč vesel, ker veselega darovalca ljubi Gospod; ker hoče da imajo verniki nad njim dober zgled, ne pohujšanje; ker ni plačilo sveta v primeri z božjim plačilom nič.

Nedeljska misel, ki jo večkrat med tednom prevdarjaj:

Samo zdi ze nam, kakor bi bili Kristjani včasih žalostni v resnici pa smo vedno veseli, kakor bi bili ubogi, v resnici smo namreč bogati in mnoge duhovno bogatimo, kakor bi nič ne imeli, saj imamo vendar vse, če imamo posvečujočo milost božjo in pravico do nebes.

CERKVENA KRONIKA

Zakrament svetega zakona sta sklenila Štefanija Hvala in Maksimilijan Bratina pred pričama Vincencijem Bratina in Alojzijem Hvala. Bilo srečno!

Zakrament svetega zakona sta sklenila Marija Rolih in Maksimilijan Žele pred pričama Jožefom Novak in Frančiškom Žele. Vse najboljše.

Zakrament svetega zakona sta sklenila Rudolfa Buzinel in Jožef Srednik pred pričama Ludovikom Buzinel in Rudolfom Andrejič. Vse najboljše.

SLOVO

V Evropo se je odpeljal gospod P. Gaspar Cañada, superior očetov Kamilov in župnik na Paternalu. Paternalna župnija mu je priredila za slovo veličastno slavlje pri katerem so tudi Slovenci prav odlično sodelovali. Pevski zbor društva Tabor mu je pod vodstvom svojega pevovodja odlično zapel pesmi "Nazaj v planinski raj..." in "Domov bi rad...". Orkester istega društva pa je po splošni sodbi dovršeno spremljal petje domačinov pri izvajanju nekaterih španskih narodnih pesmi in cerkvenih himen. V imenu Slovencev se je zahvalil gospodu superiorju za njegovo vedno naklonjenost Slovencem gospod Franc Lakner, uradnik Jugoslovanskega oddelka Banco Germánico, se poslovil od njega in mu želel srečno pot in skorajšen povratek. Tem željam se tudi mi pridružujemo.

OBISK

Salezijanski duhovnik gospod P. Anton Jakša, ki je v službi svojega reda deset let misijonaril po raznih argentinskih južnih pokrajinah in bil po svojih najboljših močeh vedno in s posebnim veseljem na uslugo tudi Slovencem, ki žive raztreseni v manjših skupinah po vsem jugu, se vrača te dni v domovino in se je zglasil spotoma tudi pri nas. Želimo mu srečno pot in mnogo veselja med domačimi, katerim bo sedaj šele prvokrat maševal. Hkrati ga nujno prosimo, naj svojemu v Argentini tako razširjenemu in za služnemu redu razloži in priporoči verske potrebe slovenskih izseljencev, ki bi jim mogoč težko kdo toliko koristiti kakor očetje Salezijanci.

On je sicer v prejšnjih vekih dopustil, da so vsa ljudstva hodila svoja pota; (131) vendar ni pustil s mega sebe brez pričevanja, ko je skazoval dobrote, dajal z neba dež in rodovitne čase, vam dajal hrano in vaša srca napolnjeval z veseljem." S temi besedami sta množicam komaj ubranila, da jima niso darovale.

Prišli pa so iz Antiohije in Ikonija Judje, pridobili zase množice in so Pavla kamnali ter vlekli iz mesta, misleč, da je mrtev. Ko pa so ga obstopili učenci, je vstal in šel v mesto, in drugega dne z Barnabom odšel v Derbo.

Ko sta tudi temu mestu blagovest oznanila in pridobila dosti učencev, sta se vrnila v Listro, v Ikonij in v Antiohijo; potrjevala sta učence in opominjala, naj vztrajajo v veri, in da moramo po mnogih stiskah priti v božje kraljestvo. In ko sta jim v vsaki cerkvi postavila z molitvijo in postom predstojnike, (132) sta jih priporočila Bogu, v katerega so verovali. Nato sta prehodila Pizidijo in prišla v Pamfilijo; in ko sta v Pergi oznanila besedo Gospodovo, sta stopila v Atalijo; odondod sta odplula v Antiohijo, (133) kjer sta se bila izročila milosti božji za delo, ki sta ga dovršila. Ko sta prišla tja in zbrala cerkev, sta poročala, koliko je Bog po njih storil, in da je odprl poganom vrata vere. In mudila sta se precej časa med učenci.

Apostolski zbor v Jeruzalemu. (134)

Prišlo pa jih je nekaj iz Judeje, (135) ki so brate učili: "Ako se ne daste obrezati po Mozesovem običaju, se ne morete zveličati."

(131) T. j. ni se jim razodel na nadnaravni način. A narodi so tudi po naravnem spoznanju mogli priti do vere v enega, pravega Boga (v. 17).

(132) Dobesedno: starešine (prezbiterje). Verjetno je, da med temi predstojniki ni bilo še škofov, ampak sta Pavel in Barnaba izvrševanje škofovskih opravil (birmovanje, posvečevanje duhovnikov) pridržala še sebi. Predstojniki južnogalaških cerkva so v odsotnosti apostolov opravljali službo božjo, poučevali vernike, delili sv. zakramente in upravljali cerkveno premoženje.

(133) V Antiohijo sirsko.

(134) Apostolski zbor v Jeruzalemu se je vršil l. 50.

(135) Iz v. 5 sklepamo, da so to bili judovski kristjani, in sicer spreobrnjeneci iz farizejske ločine. Prišli so iz Jeruzalema, a za svoj nastop v Antiohiji niso prejeli nikakega pooblastila jeruzalemske cerkve, kar se je izrečno naglašalo na apostolskem zboru (v. 24).

Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteaço 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Novembro 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da Quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Asunción, Calle Pres. Franco esq. Chile.

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huerfanos 833 — Banco Germánico, Valparaiso, Calle Pratt 238.

Francosko, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., Paris, 1re rue Lafayette.

Holandsko: Hollandsche Bank — Unie N. V., Heesengracht 432, Amsterdam, Holandija.

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporoča se: **Sebastian Mozetič**

Buenos Aires

OSORIO 5025 (La Paternal)

ZAVOD NAŠIH ŠOLSKIH SESTER v ROSARIJU

calle CORDOBA 1646

sprejema na stanovanje in hrano
deklince, ki obiskujejo notranjo
ali katerokoli zunanjo šolo.

———— ZAVOD ———— SV. CIRILA IN METODA

sprejema dečke v popolno varstvo
Obrnite se pismeno ali osebno na:

ASILO LIPA, VILLA MADERO
C.G.B.A. (Bs. Aires)

“CLINICA DENTAL DEL PLATA” CARLOS CH. LALANNE

CARLOS PELLEGRINI 311 esq. SARMIENTO
Sprejema vsak delavnik od 9—11.30 in 14—18 h
GARANTIRANO VSE V STROKO SPADA-
JOČE DELO. BREZPLAČNA POSVETOVA-
NJA. — SPECIJALIZIRAN ZA BOLEZNI
(PRELUKNJANJE) NEBA.

Banco Germánico

DE LA AMÉRICA DEL SUR

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

Javljamo našim cenjenim poslovnim prijateljem, da ponovno pošiljamo va denarna nakazila:

ERZOJAVNO PO AEROPLANU PO POŠTI

naravnost v Jugoslavijo potom:

POŠTNE HRANILNICE - BEOGRAD

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE - ZAGREB

ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE - LJUBLJANA

Sigurnost! Točnost! Uslužnost! Zaupanje!

Uradne ure: od 8½ do 19, v soboto od 8½ do 12½.